



Lausuntokooste

Luonnos hallituksen esitykseksi EU:n jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanemiseksi oli lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi -sivustolla 13.3.-14.4.2025.

Lausuntoja saatiin 29 kappaletta. Lausunnon antaneista kahdellatoista ei ollut lausuttavaa ehdotuksen sisältöön. Lausunnon antajien joukossa oli viranomaisia, ministeriöitä, oikeuslaitoksia, jäte- ja kiertotalousalan etujärjestöjä ja yrityksiä. Viranomaisista oikeusministeriöllä, Suomen ympäristökeskuksella, Keskusrikospoliisilla ja FINAS-akkreditointipalvelulla oli ehdotuksesta lausuttavaa. Lisäksi lausuttavaa oli Huoltovarmuuskeskuksella, Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY:llä, Suomen Kuntaliitolla, Suomen Kiertovoimalla, Kierrätysteollisuudella, Muoviteollisuudella, Kemianteollisuudella, Suomen Uusioraaka-aineliitolla, Suomen Satamat ry:llä, Suomen Romukauppiaiden Liitolla, pakkausten tuottajayhteisö Sumi Oy:llä sekä kahdella yrityksellä (NG Nordic Finland Oy ja Stena Recycling Oy).

Useat lausunnonantajat kannattivat annettua ehdotusta kokonaisuudessaan. Muutamassa lausunnossa katsottiin, että ehdotuksella parannetaan jätesiirotojen valvontaa ja sen myötä laittomien jätesiirotojen torjuntaa. Kahden lausunnon antajan mielestä ehdotus on huoltovarmuuden kannalta kannatettava. Kaksi etujärjestöä otti kantaa ehdotettuun vakuutta koskevaan sääntelyyn ja pitivät hyvänä, että jätesiirotoihin liittyvän vakuuden tulee olla toistaiseksi voimassa oleva. Muutama etujärjestö ei haluaisi EU-sääntelyä tiukempaa kansallista sääntelyä, mutta toisaalta osa lausunnonantajista piti kansallisia tiukennuksia hyvänä asiana.

Oikeusministeriö katsoi, että jätelakiin ja rikoslakiin ehdotetun rangaistussääntelyn perusteluita on täsmennettävä erityisesti siltä osin, laajentuuko ehdotuksessa ehdotettu kriminalisoinnin ala ja jos laajentuu, esityksessä tulisi esittää kriminalisoinnille hyväksyttävät perusteet. Oikeusministeriö katsoi myös, että blankorangaistussäännösten osalta tulisi arvioida, täyttyvätkö perustuslakivaliokunnan blankorangaistussääntelylle asettamat edellytykset. Lisäksi oikeusministeriö kommentoi henkilötietojen suojaa ja tiedonsaantioikeuksia koskevaa sääntelyä.

Eniten lausunnoissa kiinnitettiin huomiota 110 §:ssä ehdotettuun kieltoon tuoda jätettä kaatopaikalle sijoitettavaksi sekä suoraan että väliaikaisen loppukäsittelytoimen eli käytännössä fysikaaliskemiallisen käsittelyn jälkeen. Tätä ns. kaatopaikalle jätteen tuonnin kieltoa vastustivat erityisesti kierrätysalan toimijoita edustavat järjestöt sekä yksi jätettä tuova yritys, joka sijoittaa jätettä kaatopaikalle fysikaaliskemiallisen käsittelyn jälkeen. Perusteena heillä oli mm. se, että kaatopaikkasijoitusta tarvitaan edelleen tietyille jätteille. Lisäksi katsottiin, että jätteiden tulisi voida liikkua mahdollisimman vapaasti EU:n sisällä eikä kansallisesti tulisi antaa EU-lainsäädäntöä tiukempaa lainsäädäntöä. Kaatopaikalle tuonnin kieltoa vastustavat tahot yhtä lukuun ottamatta kuitenkin hyväksyisivät ehdotetun kiellon, jos laki sen osalta tulisi voimaan vasta 31.12.2028. Kaatopaikalle tuonnin kieltoa kannatettiin kahdessa lausunnossa. Kannattajien mielestä kaatopaikkakapasiteettia tulee turvata kotimaassa syntyvän jätteen loppukäsittelyn sekä mm. erilaisia häiriötilanteita varten.

Kaksi etujärjestöä oli osittain ymmärtänyt väärin ehdotetun kiellon tuoda jätettä kaatopaikalle sijoitettavaksi. He katsoivat, että kaatopaikalle sijoittamisen kieltö koskisi myös hyödynnettäviksi tuotujen jätteiden käsittelystä jäljelle jäävän jäännösjätteen kaatopaikalle sijoittamista. Näin ei kuitenkaan ollut ehdotettu. Hyödynnettäviksi tuotavan jätteen käsittelystä syntyvä jäännösjäte olisi ehdotuksen mukaan edelleen sallittua sijoittaa kaatopaikalle. Ainoastaan loppukäsittelyyn tuodun jätteen sijoittaminen kaatopaikalle sekä suoraan että väliaikaisen loppukäsittelytoimen jälkeen kielletäisiin.

Lausunnoissa tuotiin esiin myös ehdotuksia ja toiveita, jotka eivät kuulu tämän hallituksen esityksen sisältöön. Näitä olivat mm. jäteveron laajentaminen ja jätteiden kuljetusvakuuksien määräytymisperiaatteen muuttaminen. Lisäksi lausunnoissa ehdotettiin muutoksia tiettyihin asioihin, jotka tulevat suoraan sovellettavaksi EU:n jätteensiirtoasetuksesta, ja joita ei voi kansallisesti muuttaa eikä niistä voi antaa lisäsääntelyä.